

Hopp om en ljusare framtid. Det katolska ungdomscentret Montre, strax utanför huvudstaden Kota Kinabalu i delstaten Sabah på Borneo, erbjuder gratis yrkesskola för pojkar som tillhör Borneos stamfolk. Deras familjer är oftast mycket fattiga och barnen riskerar därför att bli utan utbildning och hamna i en ytterst besvärlig livssituation i det moderna samhället.

En möjlighet för Borneos ungdom

Borneos stamfolk hamnar ofta i ett vakuum vid övergången till det moderna samhället. Ungdomarna blir passiva, börjar röka och dricka. Det katolska ungdomscentret Montre vänder sig specifikt till denna utsatta grupp, med goda resultat.

Flera stamfolk på Borneo lever fortfarande traditionella liv med självförsörjning i en penninglös ekonomi. Samtidigt ska barnen ta steget in i det moderna samhället vilket för många blir svårt. Alla samhällen har små skolor med klasserna 1–6, men det är sedan som det blir problem. Barnen

måste resa eller gå i flera timmar för att komma till skolan. Lösningen är internatskolor men det kostar pengar, något som familjerna inte har. Med det här utgångsläget är det en stor procentdel som inte kan gå i skolan efter årskurs 6. Och bland dem som ändå har möjligheten är det många som hoppar av. Av

Fattigdomsbekämpning. Beverley Jominit, administratör på centret, berättar att man inte tar ut någon avgift av eleverna eftersom de kommer från mycket fattiga förhållanden. Man ber däremot deras familjer att bidra med det de kan, exempelvis mat.

olika orsaker hänger barnen inte med i undervisningen. De återvänder till sina byar där det inte finns något meningsfullt att göra. De ungdomar som blir kvar i städerna glider lätt in i en livsstil där de börjar ”hänga ute”, röka och dricka alkohol.

Montforts brödraskap av S:t Gabriel har sedan tidigt 1900-tal verkat i olika länder med policyn att vända sig till dem som ”världen har försummat”. Ett center etablerades i Västmalaysia dit också behövande ungdomar från Sabah (en av de två malaysiska staterna på Borneo) kunde åka. Men med tiden tog en katolsk lekman initiativ till att starta en egen verksamhet i Sabah eftersom där fanns ett stort behov. 1999 startades Montre ungdomscenter som ligger strax utanför Sabahs huvudstad Kota Kinabalu. Idag har centret expanderat och man har 60 anställda, tre ordensbröder och 140 studenter som bor på centret på heltid.

– Bröderna styr riktningen, de erbjuder ledarskap, men sedan utförs mycket av arbetet av vanligt katolskt lekfolk, säger Beverley Jominit, som jobbar med administrativa frågor på centret och som är den person som visar mig runt.

Yrkesinriktning. På ungdomscentret undervisar man i praktiska ämnen som snickeri, bilmekanik, svetsning och luftkonditionering, men också i matematik, IT och engelska.

Montre ungdomscenter är enbart för pojkar men man har planer på att öppna ett center också för flickor. Man ser det som problematiskt att ha flickor och pojkar tillsammans och vill därför att det ska vara skilda boenden.

– De här ungdomarna har problem de behöver komma tillrätta med och

det är därför lämpligare att de bor var för sig. Så just nu letar vi efter mark för att bygga ett center också för flickor, säger Beverley.

Montre ungdomscenter satsar på åldersgruppen 16–19 år och programmet är på två år. Anledningen till att man

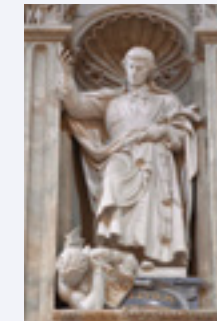
Montforts brödraskap av S:t Gabriel

Louis-Marie Grignon de Montfort föddes den 31 januari 1673 i Montfort, Frankrike och var präst i Katolska kyrkan. Redan tidigt kände han sig kallad att omge sig med lärjungar som tillsammans följde honom i apostlarnas fotspår. Ett liv i lydnad och fattigdom, med mission och ”välgörenhetsskolor” blev deras inriktning.

När Gabriel Deshayes blev överordnad för Montforts gemenskap 1821 gav han nya impulser till brödraskapet där han särskilt betonade vikten av läraryrket. Efter Gabriels död blev brödraskapet 1853 erkänt som juridisk institution och man ägnade sig åt att utbilda arbetarklassens barn och döva och blinda. I

slutet av 1800-talet började bröder resa utanför Frankrikes gränser och idag finns missionens verksamhet på alla kontinenter.

Louis-Marie Grignon helgonförklarades 1947 och hans lära om fullkomlig överlåtelse till Maria inspirerade bland annat helige Johannes Paulus II, till hans motto ”Totus Tuus”.

Helige Louis-Marie Grignon står staty i Peterskyrkan i Rom.

valt just denna åldersgrupp är att man vill kunna följa ungdomarna in i arbetslivet. Man vill vara med hela vägen till en ordnad tillvaro och därför är just de senare tonåren en lämplig målgrupp.

– Vårt center är den enda institution som inte tar in elever utifrån kvalifikationer. Vi tar in ungdomar från stora familjer, fattiga, ensamstående, och de som är övergivna och bor hos släktingar. Om föräldrar har ekonomiska medel ber vi dem att söka plats någon annanstans, säger Beverly.

Men så lägger hon till:

– Fast vi gör undantag om tonårningen inte har några kvalifikationer, för då kan de inte söka någon annanstans även om de har pengar.

I år fick centret in 200 ansökningar men kunde bara ta in 90. Centret är så pass känt att föräldrar spontant anmäler intresse, men från centrets sida reser man själva ut i fattiga och avlägsna byar och berättar om verksamheten för att nå de mest utsatta barnen. Av ungdomarna som finns på centret tillhör 85–90 procent ursprungsbefolkningen.

– Vi tar ingen avgift, men vi frågar familjen om de har möjlighet att bistå med något, åtminstone till mat. Det måste de ju ändå bekosta om eleven bor kvar hemma. Det kan handla om en krona om dagen, det behöver inte vara mycket, säger Beverly.

Montre har också två mindre centra i städerna Sandakan och Kuulu som erbjuder ungdomar mat och logi. Dessa är till för ungdomar som går i skolan men som bor långt bort och inte har några släktingar eller andra att bo hos på skolorten.

På ungdomscentret undervisar man i snickeri, bilmekanik, svetsning och luftkonditionering, plus matematik, IT och engelska. Man fokuserar mycket på engelska språket och i en del lokaler sitter skyltar med orden ”English-speaking Zone”. Eleverna får betyg från centret som motsvarar gymnasienivå, så vill någon fortsätta studera går det bra, fast det är det knappast någon som

Disciplin. Pojkarna på ungdomscentret bor i logement för att öva sig i att visa hänsyn och respekt för andra. Man håller en hög arbetsetik och tillåter varken rökning eller alkohol. Mellan 10 och 20 procent av ungdomarna hoppar av utbildningen för att de tycker att det är för tufft, det är framför allt de tre första månaderna som är mest kritiska.

gör. Det är den praktiska utbildningen som är viktigast för de här eleverna.

När jag visas runt på centret blir jag imponerad. Lokalerna är rymliga och moderna. Allt är välorganiserat och här råder disciplin.

– Vi håller hårt på arbetsetik. Vi vill förbereda pojkarna för ett liv ute i samhället och vi vill att de lyckas. Förutom själva utbildningen får de lära sig att sköta ett hem, de får städa, tvätta, laga mat och lära sig hur man lägger upp en budget. De får poäng för utförda sysslor och med poängen kan de köpa olika saker, som tillgång till internet och aktiviteter under lov. Så utan poäng inga nöjen, säger Beverly.

Ungdomarna bor tillsammans i logement, 20–25 i vardera, för att de ska lära sig att bo med andra och att visa hänsyn och respekt. Centret har olika program för intellektuell, emotionell, social, spirituellt och fysisk utveckling, och alla måste delta i allt, också i de religiösa programmen. Men man kräver

ingen konversion. Om någon till exempel är buddhist tar man in en buddhistisk lärare.

– Det är krävande att bo här, 10–20 procent hoppar av. Siffran har varit högre och vi jobbar på att sänka den ännu mer. Många har bott hemma och inte gjort någonting på flera år. Det är en stor omställning. En del både röker och dricker och inget av det tillåts här. De första tre månaderna är mest kritiska, har de klarat dem brukar de klara resten också, säger Beverly.

För mig är det imponerande att 80–90 procent klarar sig, att så många får möjlighet till ett värdigt liv. Att centret har en avgörande betydelse för många visar sig bland annat i att flera elever stannar kvar som lärare. En av dem är Rocky Rojit som sedan ett och ett halvt år jobbar som svetslärare. Han säger:

– Centret har betytt så mycket för mig – nu vill jag ge tillbaka.

Text och foto: Anna Sternfeldt